

10 SYYTÄ YMPÄRISTÖTIEDOISUUDEN PUOLESTA (YLEISILLE) KIRJASTOILLE

Ympäristötietoisuuden tärkeyden yleisille kirjastoille voi perustella viidessä minuutissa – ja nämä minuutit kannattaa käyttää tähän tarkoitukseen. Yleiset kirjastot eivät voi ohittaa ympäristötietoisuutta enää tänä päivänä.

YMPÄRISTÖTIETOISUUS ON VASTUULLISUUTTA JA OSA KIRJASTOAMMATILAISEN YDIN-OSAAMISTA

1. Kirjastoammattilaiset ovat osaavia informaatiotyön tekijöitä, vastuullisia työssään ja sitoutuneita yhteisönsä positiiviseen kehittämiseen. Ympäristötietoisuudessa on kyse juuri tästä: vastuullisuudesta, tiedonkäsittelytaidoista ja sitoutumisesta yhteisöllisyyteen.
2. Kirjastojen tulisi ottaa kantaa ja näyttää sitoutumisensa ympäristöasioihin sekä sosiaaliseen vastuullisuuteen. Tämä vahvistaa positiivista mielikuvaa yleisistä kirjastoista. Vaikeneminen ei muuta mitään.
3. Kirjastoammattilaiset erottavat fiktion tietokirjallisuudesta ja faktat vaihtoehtoisista tosiasioista. Ilmastonmuutos ja ympäristöuhat ovat tosiasioita. Kirjastoammattilaisten tulisi edistää luotettavan informaation saantia. Tämä kuuluu olennaisesti ympäristötietoiseen kirjastotyöhön.
4. Kirjastojen tulisi ylläpitää luotettavaa ja ajantasaista kokoelmaa ja tarjota avoin pääsy tietoon. Tämä koskee myös ympäristötietoisuutta.
5. Rationaalinen ja vastuullinen päätöksenteko edellyttää tarpeeksi luotettavaa tietoa. Tämän tiedon löytäminen voi olla vaikeaa informaation määrän kasvaessa ja julkaisukanavien siirtyessä verkkoon. Kirjastoammattilaisten tulisi tarjota ympäristötietopalveluita vastuullisen päätöksenteon tueksi.

Nämä viisi syytä muodostavat myös perustelun yleisten kirjastojen tarpeellisuudesta demokraattisissa ja myönteisesti kehittyvissä yhteisöissä. Kirjastojen tulisi muistuttaa yhteisöjään ja päätöksentekijöitä tästä tosiasista.

YMPÄRISTÖTIETOISUUS EI OLE VAIN VIHREÄ RAKENNUS, JOSSA ON KÄYTÖSSÄ YMPÄRISTÖTIETOISET RUTIINIT (vaikka nämä ovatkin tärkeitä). **ARKKITEHDIT JA INSINÖÖRIT SUUNNITTELEVAT VIHREITÄ RAKENNUKSIA – KIRJASTO AMMATILAISET PYÖRITTÄVÄT KIRJASTOTOIMINTAA JA HEIDÄN PITÄISI KESKITTÄÄ SIIHEN** (eikä siihen, mitä isännöitsijän tai siivousfirman pitäisi tehdä).

6. Yleiset kirjastot tarjoavat asiakkaille jaettuja kokoelmia ja välineitä, kuten tietokoneita, printtereitä, skannereita sekä työkaluja ja muita välineitä (sekä auttavat niiden käytössä).
7. Yleiset kirjastot tarjoavat asiakkailleen jaettuja työskentelytiloja ja yhteisöllisiä tiloja.

Nämä kirjastopalvelut toteuttavat jakamisen ideaa – kaikkea ei tarvitse omistaa. Jaetuilla tiloilla ja välineillä on myös ympäristövaikutuksia, vaikka näitä vaikutuksia voi olla vaikea laskea tarkkaan.

YLEISET KIRJASTOT VOIVAT INSPIROIDA YHTEISÖJÄÄN JA TARJOAVAT MAHDOLLISUUDEN SITOUTUMISEEN JA YHTEISÖLLISYYTEEN.

8. Yleiset kirjastot ovat sitoutuneita yhteisöllisyyteen ja luotettuja paikallisia toimijoita – siksi käyttäjät odottavat kirjastoilta vastuullisuutta.
9. Yleiset kirjastot ovat siellä, missä ihmiset ovat, kirjastot voivat myös jalkautua seiniensä ulkopuolelle jakaakseen informaatiota ja inspiraatiota. Yleiset kirjastot voivat saavuttaa ja sitouttaa ihmisiä, joita ympäristöasiat eivät tavallisesti kiinnosta. Yleiset kirjastot voivat myös antaa äänen niille, joiden ääntä ei usein kuulla.

Yleisten kirjastojen tulisi olla proaktiivisia ympäristötietouden edistämisessä, sillä kirjastojen toiminnalla on vaikutusta.

YLEISET KIRJASTOT KATSOVAT TULEVAISUUTEEN

10. Ilmastonmuutos ja ympäristöuhat ovat nuorten suurin ahdistuksen aihe. Yleiset kirjastot eivät voi ohittaa tätä tosiasiaa tai jättää uutta sukupolvea huomiotta.

Tulevaisuus on nuorissa, eikä yleisten kirjastojen tule ylimielisesti väittää, että kirjastot ovat jo tehneet osuutensa tai kieltää muutoksen tarvetta. Kirjastojen tulee ottaa ympäristötietoisuus vakavasti.

Harri Sahavirta, ENSULIB convener 2015 – 2019, Helsinki City Library